

Η ΑΘΗΝΑ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΥ ΚΑΙΡΟΥ

Ο ΓΕΡΟ - ΚΑΚΟΤΣΑΚΗΣ ΑΠΟ ΞΗΝΗ ΚΡΗΤΗ

Τι βγαίνει από μια γαβάζα λουκουμάδες. Ένας εκατοχρονίτης αγωνιστής.

‘Η επανάσταση της Κρήτης. Οι Τούρκοι, το τυρί και το μωρό! Ένα αλάνθαστο φάρμακο κατά της υδροπικίας. Ο Κακοτσακίτης και η βασίλισσα ‘Ολγα. Η ζωή άλλοτε και τώρα. Ένα μυστικό για να είναι πάντα η ζωή γλυκειά.

Είπε τώρα άρκετά χρόνια που ζούσε στην ‘Αθήνα ένας γέρος Κρητικός 108 ετών, από το Κισσάμο της Κρήτης, ο Γέρο-Παναγιώτης Κακοτσακίτης. Το σπίτι του ήταν σε μία πάροδο της οδού Μελεσοπούλου, κοντά στο άλλοτε καφενείο του Δεληγαρμάτη.

‘Ο Κακοτσακίτης ήταν ένας γέροντας κοντός και καμπούρης από τα γηρατειά. Κανένας δεν τον πρόσεχε, κανένας δεν γουνοϊζόταν γι’ αυτόν, όταν άξαφνα έγινε ο άνθρωπος της ημέρας και να πιάς:

‘Ηταν τότε η πρώτη φορά που γιόρταζε ο Βενιζέλος στην ‘Αθήνα την γιορτή του και μέσα στα άλλα πολυάριθμα δώρα, ήταν κι ένα τουσκάλι πλήανο γεμάτο λουκουμάδες και μ’ ένα κομμάτι χαρτί επάναυ πούραφς:

‘Νά ζήσης τα χρόνια του Γέρο-Κακοτσακίτη, που σου τις στέλνει. Τα καρβελικεψα τα ένατό!..

Είμασαν παιδιά τότε γεμάτα όρεξη και τρέξαμε να ιδούμε τον παραξένο αυτό γέρο Κρητικό και να του πάρουμε συνέντευξη.

Ζητώντας τον τον βρήκαμε, στο παντοπωλείο του δάση, που ήταν τότε στην οδό Τσαμαδού 43, και που ίσως να είναι και σήμερα. ‘Ο Κακοτσακίτης ήταν φτωχικά ντυμένος και μασούσε τη σιγαμή αυτή ένα ξεροκόμματο. ‘Η φτώχεια του μάς έκανε έντυπωση.

— Πίνεις να σά κεράσουμε; του είπαμε.
— Χρόνια έχει να πιη κρασί ο Γέρο-Παναγιώτης! μάς απάντησε ο ίδιος για τον έαυτο του.

‘Επειτα μάς διηγήθηκε την ιστορία του: Στην επανάσταση της Κρήτης ήτανε 20 χρονών, βοσκός στα βουνά. Και μόλις θυμόταν κατά τις καλές του περιπέτειες. Οι Κρητικοί τότε πολέμησαν, μάς είπα, σαν λιοντάρια! Τρώγανε μπαρούτι όταν δεν είχαν ψωμί, έδεναν με σχονιά τους ύποκοπάνους των τουφεκιών των όταν σπάταγαν, πολεμούσαν ακόμα και με τις πέτρες!

Θυμόταν, σαν σε όνειρο, όλες τις καταστροφές που έκαναν οι Τούρκοι. Θυμόταν τους γέροντας που τους έσεραφαν και τις παρθένες που τις έσεραφαν σκλάβες στα χαρμάνια! Είχε γεμίσει η Κρήτη από ‘Αρσάβηδες. Είχε μαυρίσει το νησί από αυτούς. Θυμόταν ακόμα με τρόμο τη μέρα που πρωτομπήκαν οι Τούρκοι στο χωριό του. Μιά κραυγή ακούστηκε τότε παντού: ‘Τούρκοι! Τούρκοι! > Και όλοι πήραν τα βουνά, αρπάζοντας παθένες, άντρες, γυναίκες. Αυτός είχε αρπάξει ένα κοφίνι με τυρί.

‘Όταν στάθηκε σ’ ένα βουνό για να ξεκουραστή, είδε πίσω του μία γυναίκα που έτρεχε κι’ αυτή με το παιδί της. Ψοφούσε της

λώ, λοιπόν Ζάκ, να μη μου ξανακάνεις, ως τη μέρα που θα φύγεις, λόγο για τα περασμένα...

Μά ο Ζάκ Μαρσάν την έσεφαιγε στην αγκαλιά του και της χάριδε τα μαλλιά με δακρυομένα μάτια:

— Σούτς, της έλεγε, γλυκειά μου Σούτς, γιατί γελάς τον έαυτο σου, γιατί θέλεις ν’ απαντήσεις όλη σου τη ζωή; Τόν άντρα σου δεν τόν αγαπάς καθόλου. Λιθάριας μονάχα υποχρεώσεις απέναντι του... Μά η μεγαλειότης υποχρέωση στη ζωή μας είναι να φροντίζουμε πρώτα για τον έρωτα... ‘Έλα, λοιπόν, να φύγουμε μαζί, αφού μ’ αγαπάς...

‘Η Σούτς ήτανε σχεδόν λιπόθυμη. ‘Όλη η αγάπη της για το Ζάκ, που την κρατούσε τόσα χρόνια κλεισμένη στη παρθιά της, ξεχειλίσε πεινή τη σιγαμή, σαν άρκατο το κατάμ...

— Ναι, Ζάκ, άς φύγουμε, του είπα σαν λιγοθυμισμένη, γέροντας στην αγκαλιά του...

Τη σιγαμή εκείνη παρουσιάστηκε μικροστά τους ο Παύλος Λωράν. Μόλις είδε το σύμπλεγμα καινο μικροστά του χλωμάσε, όπισθοχώρησε και το κουτί με τα αγγυκατά τα γέροντα έπεσε από τα χέρια του.

Τότε, η Σούτς συνήλεθε και κατάλαβε πως τη θάπαίτε όλη της τη ζωή, όλο της το μέλλον. Τι να κάνει; ‘Αν άσπην τον Παύλο ή άφηνεμα την άνετη ζωή της για ένα άβέβαιο μέλλον. Και προτίμησε να θυσιάσει την αγάπη της παρά την καλοπέρασή της. ‘Απεσπάσθη τότε άπότομα από την αγκαλιά του Ζάκ και τρέχοντας στον Παύλο του είπα:

— Παύλε, σάσε με, από το φίλο σου... Είναι ένας παληάνθρωπος. ‘Ηθελε να με φιλήσει διά της βίας!...

— .....! Φρειδερίκος Μπουτέ

πεινας και της έδωσε λίγο τυρί ξηρό. ‘Εφαγε λίγο και το άλλο το πήρε στην ποδιά της. ‘Όταν προχωρήσαν άρκετά, πάλι, έμεινη κουραστικη και ήθελε να πετάξει το τυρί στο δρόμο.

— ‘Υνα κάνεις αυτό, κορσουλό κεφάλι, το τυρί πετάς; Και ίνα θα φάμε, λιθάρια έδώ άπάνω; της φώναξε.

— Τι θέλεις να πετάξω, του είπεν έμεινη, το παιδί μου;

— Το παιδί σου! της απάντησε αυτός.

‘Εκείνη όμως πέταξε το τυρί και χάθηκε μέσα στο λόγο...

‘Ο πατέρας του Κακοτσακίτη είχε ζήσει 137 χρόνια!

‘Ός τα 1866 ο Γέρο-Παναγιώτης πολεμούσε με τους Τούρκους. Μετά την καταστροφή του 1866, ήρθε στην ‘Αθήνα φτωχός αυτός, ο πρώην ύπορος, μη έχοντας που ν’ άκουμπίσει το κεφάλι του. Είχε τότε τη γυναίκα και τα παιδιά του. Το ένα του παιδί ήταν 67 χρονών και ο διεσγγοός του 18. Σμπίτοταν μάλιστα να παντρεύη τον διεσγγοό του για να κάνει και τριεσγγονα!...

‘Η δουλειά του τότε ήτανε να μαζεύη άγριοάλανα και να το πουλάει με την δια. ‘Εργάζε έτσι 4 - 5 δραχμάς, την ημέρα.

Μανία του ήταν τα ‘σκόλιαμπα» (ο Σκόλυμος των άρχαίων), που δεν τα τρώγαν όμως στην ‘Αθήνα.

— Τι παληάγκαθα είναι αυτά, που μάς φέρονεις; Του έλεγε.

Κατωφθως όμως να πείση άρκετες οικογένειες ότι όχι μόνον τα ‘σκόλιαμπα», δεν ήτανε ‘παληάγκαθα» αλλά ότι ήταν θαυμάσια στη γεύση και αλάνθαστο φάρμακο κατά την υδροπικία. Τους έλεγε μάλιστα και τη συνταγή:

— Μά πάρεις τις ρίζες των να τις βράσης και να τις δώσης να τις πιη ο άρρωστος που έχει υδροπικία και θα γίνη άρθεσος καλά, σαν το πουλί. ‘Έχω γιατρέψει έγω κόσμο στην Κρήτη έτσι...

‘Ο Γέρο-Παναγιώτης ήξερε όλα τα όνόματα των λαχάνων, των βοτάνων και των χορτακικών και σε τι άρρώστειες χρησιμεύει το καθένα.

Μιά ημέρα τον είχεν ιδεί η Βασίλισσα ‘Ολγα, που κοβωβαλούσε χόρτα, της κίνησε την περιέργεια κι άρχισε μαζί του κουβέντα. Κουβέντα στη κουβέντα τον ερώτησε:

— Πολέμησες στην Κρήτη;

— Πολέμησα.

— Σκότωσες Τούρκους;

— Σκότωσα με τόν καπετάν Σκαλιδη.

Τόν συμπάθησε και του έδωσε 30 δραχμάς σύνταξη τόν μήνα!

***

Κάποιος τόν ερώτησε, πως εύρισκε τότε την έποχή μας;

— Πολύ στραβή κι’ άνοποδη! άποκριθήνη.

Κ’ έξακολούθησε: — ‘Εξαχρείωσις, σμληρότης και άνοβεια σήμερα (τότε). Το παιδί δεν κινείται τόν πατέρα και ο άδερφός βγάξει το μάτι του άδερφου του!... Σε καινά χρόνια ζήσε. Καλύτερα να είχατε Τούρκους παρά τη σμληρότη και την άδικία που έχετε!...

— Σου άρέσει η ζωή;

— Τι να σου πω! έχει και γλυκάδες. ‘Αν μ’ έρωτοσε ο Χάρος άν θέλει να πεθάνω, θα τόν έδιωχνα!

— Μά αφού είναι τόσο άδικη και σμληρή η ζωή, που βρίσκεις τις γλυκάδες;

— Άκουσε να σου πω μία συμβουλή, να την έχης στη ζωή σου για παραδειγμα και τότε θα ίδης ότι ποτέ δεν θα συρθής την ζωή, σεα καιά κι’ άν σουφρες άς τώρα: ‘Η ζωή έχει πίκρες άπό μπροσ και γλύκες άπό πίσω!... Κατάλαβες;...

Αυτός ήταν ο Κακοτσακίτης. ‘Υπεραστοχρονίτης, γνήσιος Κρητικός, καλόκαρδος και πολυβασανισμένος. ‘Εζησε πολλά χρόνια άκόμα. ‘Όσο για το δώρο πουστέαλε του ‘Αγίου ‘Ελευθερίου στο Βενιζέλο, τις λουκουμάδες, ο κ. Πρόεδρος του δέχτηκε με συγκίνηση και παράγγειλε να τόν ευχαρισήσουν εν μέρους του...

Σ. Σ.

